

Veertien jaar Jan Verwey Bibliotheek

Marian Bos

In 1981 overleed de uit Noordwijk afkomstige bioloog Jan Verwey. Een groot deel van zijn boekenbezit schonk hij per testamentair beschikking aan onze vereniging. Daarbij was wel bepaald dat de boeken door alle Noordwijkers geraadpleegd moesten kunnen worden. In de loop van 1982 kreeg Wim Baalbergen de beschikking over deze boekenverzameling. Omdat het niet lukte om op korte termijn een geschikte locatie te vinden besloot Wim de boeken onder te brengen in het souterrain van zijn woning aan de Schoolstraat (waar nu Moby Dick gevestigd is). Ook de boeken die reeds in het bezit van de vereniging waren (o.a. uit de nalatenschap van de heer Vermaas) vonden hier een plaats. Op 17 december 1983 was de zaak ingericht en kon tot uitleen worden overgegaan. Gelukkig duurde deze situatie maar kort want in het voorjaar van 1984 kreeg de vereniging de beschikking over de niet meer in gebruik zijnde dorpsbibliotheek aan de Weteringkade. Dit gebouw werd omgedoopt in "Jan Verwey Natuurcentrum" en de boekenverzameling van Jan Verwey kreeg hier uiteraard ook een plaats. Op 16 juni 1984 werd het natuurcentrum officieel geopend. Vooral de eerste jaren werd er druk gebruik gemaakt van onze bibliotheek. Helaas is de belangstelling de laatste jaren sterk teruggelopen. Dit ondanks het feit dat de collectie in de loop der jaren flink werd uitgebreid door nieuwe schenkingen en gerichte aankopen. Vooral door de aankoop van standaardwerken die niet bij de buurman in de Openbare Bibliotheek te vinden zijn, heeft onze bibliotheek de laatste jaren aan betekenis ge-

wonnen. De belangrijkste aanwinsten worden steeds in De Strandloper besproken (zo ook in dit nummer). Daarbij gaat het niet alleen om belangrijke boeken op het gebied van vogels; ook op andere terreinen vindt regelmatig aanvulling plaats. Zo werden de laatste jaren ook boeken op het gebied van paddestoelen, wilde planten, libellen, vlin-ders en zoogdieren aangeschaft. Behalve de boeken die uitgeleend worden zijn er enkele standaardwerken die niet uitgeleend worden, maar ter plekke geraadpleegd kunnen worden. Dit geldt ook voor de tijdschriften waarop de Jan Verwey Bibliotheek geabonneerd is. Voor het voorbereiden van een werkstuk, een spreekbeurt of een onderzoek ligt hier een schat aan informatie opgeslagen. Een bijzonder archief wordt gevormd door alle onderzoeksrapporten van de Amsterdamse Waterleidingduinen. Alle rapporten die in de loop der jaren verschenen zijn (er is daar een bulk onderzoek verricht!), zijn hier in aparte mappen aan te treffen. Speciaal voor de jeugd is er een plank in de boekenkast met voor hen geschikte boeken.

Ik raad iedereen aan van onze bibliotheek gebruik te maken. Uitleen is mogelijk tijdens de opening-uren van het Jan Verwey Natuurcentrum (op woensdag en zondag van 14-16u gedurende de maanden mei-september) en tijds; is de lezingen-avonden op de laatste vrijdag van de maand. Op deze avonden kunt u iemand van het bestuur vragen te helpen bij het inschrijven van het boek dat u wenst te lenen. Wilt u buiten deze uren van de bibliotheek gebruik maken, neem dan even contact op met Marian Bos, tel. 071-3618636.

Invasie op Schier

Koene Vegter

Aangelokt door vermeende berichten over een massale invasie van Zeekakkelobbissen (*cacalobium variabile*) van Schiermonnikoog vertrekt een 38-tal Noordwijkse natuurvrienden vrijdagavond 5 september 1997 naar dit kleinste der waddeneilanden om ter plekke een eigen onderzoek in te stellen. Een verslag van hun naspeuringen volgt hieronder.

Als gunstig voorteken is te beschouwen dat in de Brouwerse bus al enkele ooievaars worden gesignaleerd en dat Erica Terpstra zich als schutsvrouw op de voorplecht van het waddenschip van Wagenborgs passagiersdiensten BV heeft geïnstalleerd. Om en nabij de haven volgt een begroeting door eiders, lepelaars en rosse grutto's.

De volgende dag begint met een fikse onweersbui. Dat is minder mooi, maar treft gelukkig alleen een paar vroege opstaanders, waarna de lucht geleidelijk opentrekt en ook het doorsneeld kan genieten van een scala aan kiekendieven. Bruin is in de meerderheid, maar ook blauw laat zich bewon-

deren, zowel in de mannelijke als in de vrouwelijke vorm. Het gracieuze wieken van deze roofvogels is voor mij altijd weer een van de hoogtepunten van de jaarlijkse waddenexcursie.

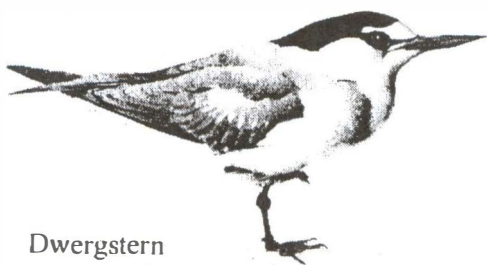
Om de speurtocht in goede banen te leiden is de groep voorzien van enige portofoons, die zoals wel meer bij moderne communicatiemiddelen nog de nodige feilen vertonen. Geheel onmisbaar is zo'n medium overigens niet, want het zaterdagse doel van een gezamenlijke tocht stort al vroeg in de ochtend bij de eerste modderige slenken in. Een jammerlijke splitsing is het gevolg. De groep Baalbergen duidelijk avontuurlijker van aard, stort zich vol overgave in het nattige gebied richting duin en strand. De groep van Dijk trekt zich, met een wat behoudender karakter terug op de wadzijde van het eiland.

Beide wacht een zware tocht, omdat de noordwestenwind inmiddels tot windkracht 6 is aangewakkerd. Zon en waarnemingen vergoeden echter veel. Uiteraard de talrijke vogels, maar ook kleine vos en een moeraswespenorchis, bijna bezwijkend

onder de kreten van Els Löhr, staan volop in de belangstelling.

Van de vogels zijn vooral te melden de bij de vorige excursie ('84 en '94) niet geziene exemplaren: havik, kleine jager, noordse pijlstormvogel, roodborsttapuit, sijs, wespendif, ransuil en dwergstern.

's Avonds wordt door quizmasters Kees Verweij en Dineke Bruin niet alleen de feitenkennis van de leden getoetst, maar ook de stand van zaken van het kakalobissenonderzoek opgemaakt.

Dwergstern

De meeste groepen blijken niet verder gekomen dan de vondst van min of meer fraaie dode exemplaren. Eén groep - de zeesterren - heeft echter een levend exemplaar mee kunnen voeren, dat onder de massale belangstelling echter zo van streek

raakt dat het zich wild spuitend een weg naar buiten baant.

Nacht en volgende ochtend worden gekenmerkt door hoosbuien, waar alweer de vroege opstaanders het slachtoffer van worden. In een sfeer van fraaie wolken en prachtige lichteffecten wordt het onderzoek per fiets over het hele eiland voortgezet. Opnieuw zijn vele waarnemingen het gevolg, bij de vogels zeker 100, maar evenals in de Noordwijkse politiek kunnen de meningen in natuur- en vogelbeschermend Noordwijk ook scherp uiteenlopen. Soms komt men eruit, maar soms ook niet. Al vroeg wordt een vogel op een paal achtereenvolgens gediagnostiseerd als buizerd, sperwer en havik om uiteindelijk met algemene instemming een natte houtduif te worden. In het gras tussen dijk en dorp neemt het doktersgroepje nu eindelijk eens goed de verschillen waar tussen en gewone grutto en de rosse grutto, tot een later gearriveerde Wim Baalbergen geduldig uitlegt dat het hier toch echt een en dezelfde vogel betreft. Bij bestudering van de Johnsson's blijkt het nog te kloppen ook. Opvallend is ook de waarneming van Leo Schaap die rotsvast meent vossenkeutels te hebben gezien van de niet op de waddeneilanden voorkomende vos. Hier zal nader onderzoek noodzakelijk zijn. Ook de waarneming van resp. een geoorde fuut, een morinelplevier en een zwarte ruiter leiden tot duidelijke verdeeldheid onder de leden, waarbij stevig met natuurboeken en telescopen wordt gezwaaid. Misschien is hier het woord van de familie Baarsen op zijn plaats, zoals op 4 juli 1997 opgetekend staat in het vogelwaarnemersboek in koffiehuis de Grill, daar beschikbaar gesteld door VCS, de vogelaarsclub van Schiermonnikoog: We hebben veel gezien maar hoe die dingen in de lucht heten weten we niet. Hoe het ook zij een voltallige club keert zondagavond vermoeid en tevreden huiswaarts, voor het laatst onder de inspirerende leiding van Rien Sluys. Voortzetting van het onderzoek volgend jaar op Vlieland is echter gegarandeerd.

Vogelvriend

Hij telt op Tessel en hij turft in Tanger
Hij vangt de fauna in een formulier
Hij reist allang niet meer voor zijn plezier
Hij houdt een lijst bij en die moet langer
Tweehonderdnegentien: de lammergier
Tweehonderdzeventig: de krekeltzanger
Driehonderdvijf: de kleine vliegenvanger
Driehonderdzes: de morinelplevier
Soms komt hij thuis om in zijn dikke boeken
de onbetrapte soorten op te zoeken
voortdurend in de ban van het getal
Dan komt er voor zijn raam in de seringen
een merel ongeschreven liedjes zingen
Hij hoort het niet: de merel heeft ie al.

Ivo de Wijs